

STICHTING ETERSHEIMERBRAAK

VISIE EN MEERJARENDOELSTELLINGEN 2022-2024

12.01.22

*Op expeditie door het laagste punt
van Noord-Holland*

Inleiding

Vanaf 1 januari 2022 is de gefuseerde stichting Etersheimerbraak een feit. Deze fusie brengt de activiteiten binnen het gebied Etersheimerbraak samen, met als doel gezamenlijk op te trekken bij het behouden en verder ontwikkelen van een toekomstbestendige, duurzame en recreatief culturele ontwikkeling van het gebied. De doelgroep waarop de stichting zich richt is kleinschalig toerisme zoals wandelaars en fietsers. In de toekomst zullen ook historische schepen kunnen aanleggen op de nog te bouwen aanlegsteiger. Hiermee kunnen ook bezoekers via het water de Etersheimerbraak bereiken.

Vanaf 1-1-2022 bestaat de Stichting Etersheimerbraak uit het Schooltje van Dik Trom met dependance, De museummolen van de Etersheimerbraak (De Brekermolen), het bezoekerscentrum De Breek en de opstallen van het molenerf waaronder het archeologisch minimuseum De Waterwolf.

Naast het verder ontwikkelen van het gebied, het verbeteren van de bestuurskracht en het uitbreiden en onderhouden van een relevant netwerk (één bestuur i.p.v. drie besturen) zal de stichting ook nadrukkelijk streven naar een efficiencyslag op het gebied van PR, communicatie en organisatie.

Deze notitie heeft tot doel de richting en ambities op hoofdlijnen van het bestuur toe te lichten.

Context

De Etersheimerbraakpolder is een uniek gebied in Noord-Holland. Het toont de geschiedenis van polders en bemaling en de in 1916 gegraven klei-put ligt op 6,63 meter beneden NAP. Het gebied ligt hiermee op het laagste punt van Noord-Holland.

De gerestaureerde molen, het archeologisch minimuseum De Waterwolf, het verdrongen dorp, het bezoekerscentrum en het Schooltje van Dik Trom maken het gebied aantrekkelijk voor de bezoeker. Het gebied is rijk aan wandelroutes en de enthousiaste vogelaar kan hier het hart ophalen door de grote diversiteit aan weide- en watervogels. De historie van het gebied en de dijkversterkingswerkzaamheden bieden mogelijkheden voor interessante arrangementen met educatieve aspecten.

Toch is het geen vanzelfsprekendheid dat dit gebied naar de toekomst toe aantrekkelijk blijft. Dit vraagt om behoud van het bestaande aanbod maar ook om doorontwikkeling en vernieuwing. Het bestuur wil hier graag de schouders onder zetten maar realiseert zich dat veel afhangt van de financiële middelen en de inzet en het enthousiasme van vele vrijwilligers. Ook waardering en erkenning vanuit de gemeente Edam-Volendam en Provincie is een belangrijke voorwaarde voor het voortbestaan van de voorzieningen binnen de Etersheimerbraakpolder. Daarnaast zoekt de stichting actief naar samenwerking met partners (binnen en buiten de gemeente) om arrangementen te kunnen uitbreiden en versterken.

Het bestuur is positief en gaat uit van de intentie dat in gezamenlijkheid dit pareltje voor de toekomst behouden blijft en de beoogde doorontwikkeling voortgang vindt. De bezoeker moet kunnen rekenen op blijvend goede voorzieningen die een bezoek nog leuker maken.

De komende jaren zal (net als in de afgelopen periode) de dijkverzwaring impact hebben op het aantal bezoekers van de Etersheimerbraakpolder. Ook heeft de Coronaperiode, de afgelopen twee jaar (en nog steeds) de reserves van de Molenstichting en Dik Trom, aangetast. Vooral het bezoekerscentrum, de vergaderlocatie en het schooltje van Dik Trom hebben hieronder te lijden. De exploitant heeft jaren niet geïnvesteerd vanwege de (dreigende)dijkwerkzaamheden, die jaar op jaar zijn uitgesteld. Dat geldt ook voor de steiger, die er allang had kunnen zijn. Immers de locatie is niet altijd goed bereikbaar vanwege de werkzaamheden aan dijk en weg. Dit is een zorgpunt voor het bestuur en heeft een negatief effectief op de exploitatie. Naar alternatieven zal worden gezocht voor zover dit mogelijk is. Met de alliantie wordt overleg gevoerd over de mogelijkheden van compensatie.

Financiële positie

De begroting 2022 laat een exploitatietekort zien van 5000. Dit is 10% van de totale begroting.

Het bestuur beraadt zich hoe te komen tot een sluitende begroting voor 2022. Voor 2022 zullen we nog eenmaal het eigen vermogen moeten aanspreken. Daarna is de rek eruit. Er zal met de gemeente moeten worden overlegd over structurele exploitatiesubsidie. Voor nieuwe activiteiten en plannen is altijd subsidie noodzakelijk. Als die niet beschikbaar komt worden plannen niet gerealiseerd.

De stichting Etersheimerbraak is voor wat betreft financiële middelen voor haar ambities in hoge mate afhankelijk van subsidies en sponsoring. Een voorbehoud m.b.t. de ambities is dus op zijn plaats aangezien een aantal subsidieaanvragen nog moet worden afgerond of opgestart.

Ambities

Interactief en digitaal

Hoe leuk en aantrekkelijk de Etersheimerbraakpolder nu al is, het kan altijd beter! De diverse musea zijn klein en naast het behoud van de museale en cultureel historische waarde is de uitdaging om met een interactief aanbod beter aan te sluiten bij de huidige tijdgeest. Hierdoor worden de musea en de huidige “expeditie”-wandeling nog aantrekkelijker voor (jongere) bezoekers en scholen.

Wij zijn voornemens om de audiowandeling door het gebied te vervangen door een AR (aanvullende realiteit). Dit is een live, direct of indirect, beeld van de werkelijkheid waaraan elementen worden toegevoegd door een computer (bijvoorbeeld extra informatie over de omgeving). De AR route is dus zowel visueel als gesproken.

In het schooltje van Dik Trom worden ook interactieve elementen toegevoegd. Hierdoor wordt het educatieve karakter versterkt en daarnaast ontlast het de vrijwillige museumwachters omdat informatie hiermee digitaal kan worden gegeven.

In de vergaderruimte van het minimuseum de Waterwolf komt in 2022 het NAP-spel. Met maximaal 8 personen kan een spel worden gespeeld waarbij “het leven en strijden met het water” de rode draad vormt. Aan de hand van vragen kan iedere deelnemer de “eigen” dijk bewaken, te veel onjuiste antwoorden leidt tot “natte voeten” of wel een dijkdoorbraak. De vragen zullen ook gericht worden op de klimaatverandering en welke bijdrage geleverd kan worden aan een veilig leven onder NAP.

Molenspel

Ook aan (jeugdige) bezoekers van de museummolen wordt in 2022 een interactief spel aangeboden, waarbij de kennis over de werking van een poldermolen centraal

staat. Dit project vormt onderdeel van Ode aan het Landschap, waarbij eerder een podcast over de molen is gemaakt.

Verbeteren molenerf

De museummolen en het molenerf vragen veel onderhoud. Vooral het molenerf is aan verbetering en onderhoud toe. Denk hierbij aan het schilderen en klein onderhoud van het bezoekerscentrum en het vervangen van het zeil van de kapschuur door nieuwe panelen.

Voor de molen is er een meerjarig restauratieprogramma, dat deels wordt gesubsidieerd door de Rijksdienst Cultureel Erfgoed.

Ook het minimuseum en de directe omgeving hiervan vraagt het nodige aan onderhoud. Mogelijkheden tot verduurzaming moeten verder worden onderzocht.

Aanleg steiger

In 2021 is de gemeenteraad van Edam-Volendam akkoord gegaan met de aanleg van een steiger voor de bruine vloot. Dit project maakt onderdeel uit van de zogenaamde meekoppelkansen rondom de dijkversterking. Voor de aantrekkelijkheid van het gebied Etersheimerbraakpolder een enorme kans om ook bezoekers vanuit het water op kleine schaal te kunnen ontvangen en kennis te laten maken met de diversiteit aan voorzieningen. Vanuit de gemeente wordt in samenwerking met de Alliantie gewerkt aan een Definitief Ontwerp dat op korte termijn wordt voorgelegd aan alle betrokkenen. Zoals het zich nu laat aanzien zal de steiger pas in 2025 zijn aangelegd.

Exploitatie bezoekerscentrum

Naast het bezoek aan de musea en wandelen/fietsen door dit prachtige natuurgebied biedt het bezoekerscentrum een aangename rustplek met horecavoorziening. Met het verhogen van de kwaliteit van de faciliteiten (w.o. de molenshuur) is de locatie aantrekkelijk voor diverse doeleinden (huwelijk, feesten, vergaderingen etc.).

De openingstijden van het bezoekerscentrum zijn beperkt. Buiten het seizoen slechts op zaterdag en zondag en in het seizoen van woensdag t/m zondag. Dit is een aandachtspunt. In overleg met de exploitant zal worden gezocht naar het optimaliseren van de mogelijkheden voor de bezoeker van het gebied.

Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn het hoogste goed bij het goed kunnen functioneren van het Schooltje van Dik Trom en de Museummolen. Zonder hun inzet is het onmogelijk het gebied aantrekkelijk te houden. Zoals bij zoveel culturele instellingen het geval is, is het binnenhalen van nieuwe vrijwilligers maar ook het behouden van deze onmisbare krachten, een flinke uitdaging. Via de vrijwilligerscentrales in de omgeving wordt doorlopend gezocht naar nieuwe instroom van vrijwilligers. Vanuit het bestuur wordt gezorgd voor een goed aanspreekpunt voor de vrijwilligers, waarbij zij zich ondersteund weten bij hun dagelijkse werkzaamheden voor het museum, die zij in gezamenlijke verantwoordelijkheid uitvoeren. De huidige vergoedingsregeling blijft in stand - voor zover de gemeentelijk subsidie gecontinueerd wordt- maar erkenning en waardering is minstens zo belangrijk voor het behouden van een enthousiaste groep. Dit verdient blijvende aandacht.

Het schooltje van Dik Trom bestaat in 2022 10 jaar. Over de wijze waarop dit verder vorm krijgt, wordt nagedacht en hangt in hoge mate af van de mogelijkheden (financieel, corona etc.)

Communicatie/participatie

De fusie van de drie stichtingen naar één stichting Etersheimerbraak zal zeker ook efficiency bij de uitvoering van taken met zich meebrengen. Eén van de onderwerpen waarin mogelijkheden worden gezien is communicatie en pr. Immers i.p.v. drie keer aandacht te geven aan gezamenlijke uitingen, kan dit voortaan in één hand vorm krijgen. De andere kant is dat zeker in 2022 er nog veel aandacht moet uitgaan naar de communicatie om de stichting en gezamenlijke doelstellingen beter over het voetlicht te brengen.

Aandacht moet er ook zijn voor participatie. De Etersheimerbraak ligt in Etersheim en de bewoners en betrokkenen van dit gebied horen goed geïnformeerd te zijn over toekomstige plannen en ontwikkelingen. Dit versterkt de relatie en betrokkenheid van bewoners bij "hun" polder. De dorpsraad i.o. is hiervoor een belangrijk aanspreekpunt.

Adviseurs

Het bestuur wordt bijgestaan door een aantal (vrijwillige) adviseurs op het gebied van fondsenwerving, communicatie/PR en bouwkundige (onderhouds)zaken. Ook is er een fotograaf en historicus die 'om niet' diensten en advies verstrekken. De molenaar en assistent zijn nodig om de molen te laten draaien. Dit is een waardevolle aanvulling en ontlast de bestuursleden in hoge mate.

Scherdâm
 Historische dijkdoorbraak Koogbraak
 Koogbraak
 Dijk/voorland fietspad Hoorn - Edam

Polder De Oosterkoog

Markermeer

Etersheim

Historische dijkpaal Etersheim

Droogmakerij Etersheimerbraak

Het verdronken dorp Oud-Etersheim

Dik Trompad

Kijk over kogenroute

Gemaal Warder + uitzichtpunt

ACTIVITEITEN

- Archeologisch minimuseum De Waterwolf
- Museummolen De Breek
- Schooltje van Dik Trom
- Op expeditie in Etersheim

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- De kleiput
- Het oude gemaaltje
- Voormalig tracé spoorlijntje

VOORZIENINGEN

- Bezoekerscentrum De Breek
- Bushalte
- Aanlegsteiger (2025)